

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΗΣ Ή ΜΑΖΙΚΗΣ ΑΠΕΙΛΗΣ**

- Για χρήση από τις Διευθύνσεις των σχολικών μονάδων/υπηρεσιών του ΥΠΑΝ.
- Περιέχει ευαίσθητες πληροφορίες που ενδείκνυται να τύχουν χειρισμού με βάση την αρχή της Ανάγκης Γνώσης.

1. ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός του Πρωτοκόλλου Ενεργειών είναι η διαχείριση κατάστασης κρίσης συνεπεία απειλών ή και ανθρωπογενών παράνομων και τρομοκρατικών ενεργειών που συντελούνται ή δύναται να προκύψουν στα σχολεία ή άλλες υπηρεσίες/κτήρια του ΥΠΑΝ, για να εξασφαλιστεί η προστασία και η ασφάλεια των μαθητών/ριών, του εκπαιδευτικού, γραμματειακού και βοηθητικού προσωπικού, των επισκεπτών/ριών, και των υποδομών και να παρέχει σαφείς οδηγίες/πλαίσιο για την άμεση, ασφαλή και συντονισμένη ανταπόκριση ως προς αυτόν. Το πρωτόκολλο καλύπτει τις περιπτώσεις μεμονωμένης ή μαζικής απειλής.

Το πρωτόκολλο εφαρμόζεται κατά τις ώρες λειτουργίας των σχολείων ή άλλων υπηρεσιών του ΥΠΑΝ, καθώς και κατά τις ώρες προσέλευσης και αποχώρησης των μαθητών/ριών και του προσωπικού.

Εάν η απειλή ληφθεί σε μη εργάσιμες ώρες, η αστυνομία χειρίζεται το θέμα σε συνεργασία με το ΥΠΑΝ. Η απειλή αξιολογείται από την Αστυνομία σε συνεργασία με το σημείο επαφής/Αρμόδιο Λειτουργό του ΥΠΑΝ (Προϊστάμενος Γραφείου Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας). Το ΥΠΑΝ σε συνεννόηση με την Αστυνομία ενδέχεται να δώσει περαιτέρω οδηγίες που να αφορούν στη μη έλευση των μαθητών/ριών ή άλλου προσωπικού στον υπό αναφορά χώρο, την απομάκρυνση όσων έχουν ήδη καταφθάσει ή τη συγκέντρωσή τους σε κατάλληλο χώρο. Το σημείο επαφής/Αρμόδιος Λειτουργός του ΥΠΑΝ ανάλογα με την αξιολόγηση της απειλής από την Αστυνομία δίνει οδηγίες προς τους/τις Διευθυντές/Διευθύντριες των σχολείων/υπηρεσιών του ΥΠΑΝ που αφορά η απειλή για τις δέουσες ενέργειες. Παράλληλα, η Αστυνομία ανταποκρίνεται αναλόγως.

Σε περίπτωση που κατά τη λήψη της απειλής, μαθητές/μαθήτριες/προσωπικό βρίσκονται εκτός σχολικού χώρου π.χ. επίσκεψη, εκδρομή, αθλητικοί αγώνες ή άλλες δραστηριότητες, το ΥΠΑΝ, σε συνεννόηση με την Αστυνομία, δίνει οδηγίες προς τους/τις Διευθυντές/Διευθύντριες των σχολείων/υπηρεσιών του ΥΠΑΝ που αφορά η απειλή για τις δέουσες ενέργειες. Παράλληλα, η Αστυνομία ανταποκρίνεται αναλόγως.

Κατά την εφαρμογή του πρωτοκόλλου λαμβάνονται υπόψη οι *Εισηγήσεις της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας (ΥΕΨ)* σχετικά με τη Διαχείριση Περιστατικού με απειλές προς τα σχολεία (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5).

2. ΟΡΙΣΜΟΙ

2.1 Απειλή/κίνδυνος

- Απειλή για τοποθέτηση ή τοποθέτηση εκρηκτικού μηχανισμού εντός σχολείου ή άλλων υπηρεσιών του ΥΠΑΝ ή σε σημείο που επηρεάζεται η ασφάλειά τους (bomb threat).
- Απειλή για ένοπλη επίθεση ή ένοπλη επίθεση εναντίον σχολείου ή άλλων υπηρεσιών του ΥΠΑΝ ή και εναντίον των μαθητών/ριών και προσωπικού (school shooting threat/shooting threat).
- Απειλή για χρήση ή χρήση επιβλαβών ουσιών.

2.2 Απειλή ύπαρξης/τοποθέτησης ή εντοπισμός βόμβας:

- Οποιοδήποτε λεκτικό το οποίο μεταδίδεται/μεταφέρεται με οποιονδήποτε τρόπο (γραπτό, προφορικό, αναμετάδοση κ.ά.) και παραπέμπει απευθείας ή συμπερασματικά σε απειλή ή σε ύπαρξη/κατάδειξη κινδύνου με τη χρήση εκρηκτικών και αναφέρεται σε γενικό ή συγκεκριμένο στόχο.
- Ο εντοπισμός οποιουδήποτε αντικειμένου που περιλαμβάνεται στο σημείο **2.6** σε συνάρτηση με την απειλή ή και την όποια παραβίαση.

2.3 Απειλή για ένοπλη επίθεση ή ένοπλη επίθεση εναντίον σχολείου ή άλλης υπηρεσίας του ΥΠΑΝ:

- Οποιοδήποτε λεκτικό το οποίο μεταδίδεται/μεταφέρεται με οποιονδήποτε τρόπο (γραπτό, προφορικό, αναμετάδοση κ.ά.) και παραπέμπει απευθείας ή συμπερασματικά σε απειλή ή σε ύπαρξη/κατάδειξη κινδύνου με τη χρήση όπλου (συμπεριλαμβανομένων μαχαιριών).
- Ο εντοπισμός οπλισμένου προσώπου μέσα ή πέριξ του σχολείου ή άλλης υπηρεσίας του ΥΠΑΝ.
- Εντοπισμός μη εξουσιοδοτημένου προσώπου μέσα στο σχολείο ή σε άλλη υπηρεσία του ΥΠΑΝ σε συνάρτηση με την απειλή ή και την όποια παραβίαση.

2.4 Απειλή για χρήση ή χρήση επιβλαβών ουσιών:

- Οποιοδήποτε λεκτικό το οποίο μεταδίδεται/μεταφέρεται με οποιονδήποτε τρόπο (γραπτό, προφορικό, αναμετάδοση κ.ά.) και παραπέμπει απευθείας ή συμπερασματικά σε απειλή ή σε ύπαρξη/κατάδειξη κινδύνου για την υγεία των μαθητών/ριών και του προσωπικού.
- Μαζικά συμπτώματα ή δια αισθήσεων αντίληψη ασυνήθιστης οσμής, αναθυμιάσεων, καπνού σε συνάρτηση με την απειλή.

2.5 Μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο: πρόσωπο το οποίο δεν έχει εξασφαλίσει άδεια εισόδου στο σχολείο ή σε άλλη υπηρεσία του ΥΠΑΝ ή και δεν δίνει επαρκείς εξηγήσεις για την παρουσία του στον χώρο.

2.6 Ύποπτο αντικείμενο: οτιδήποτε το οποίο εκ πρώτης όψεως δημιουργεί υποψία ότι είναι εκρηκτικό/επικίνδυνο και το οποίο:

- (α) δεν συνάδει ή δεν δικαιολογείται με τον περιβάλλοντα χώρο
- (β) δεν φαίνεται να έχει ιδιοκτήτη ή επαρκή στοιχεία που να καταδεικνύουν τον/την κάτοχό του
- (γ) εκ πρώτης όψεως φαίνεται επικίνδυνο ή/και φέρει σήμανση επιβλαβούς ουσίας
- (δ) φαίνεται να είναι στρατιωτικό εκρηκτικό αντικείμενο (βλήμα, χειροβομβίδα κ.λπ)
- (ε) φαίνεται να αποτελεί αντικείμενο απειλής

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ – ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΠΕΙΛΗΣ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΗ Ή ΜΑΖΙΚΗ ΑΠΕΙΛΗ

1. ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΗ ΑΠΕΙΛΗ

1.1 ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ Ή ΑΛΛΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΑΝ

A. Διαχείριση της επικοινωνίας με το άτομο που απειλεί - Άντληση πληροφοριών

Κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας με το άτομο που απειλεί, εάν αυτό είναι εφικτό, γίνεται προσπάθεια συλλογής πληροφοριών. Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 καταγράφονται καθοδηγητικές ερωτήσεις που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την διαχείριση της επικοινωνίας με το άτομο που προβαίνει σε απειλή και για την άντληση πληροφοριών, η μεταβίβαση των οποίων στην Αστυνομία και το ΥΠΑΝ (Οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας) μπορεί να συμβάλει στην αξιολόγηση της απειλής και τις ενέργειες που θα ακολουθηθούν. Τα σχολεία/οι υπηρεσίες να φροντίσουν ώστε το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 να είναι άμεσα διαθέσιμο για χρήση σε περίπτωση περιστατικού.

B. Ενημέρωση

Με την λήψη της απειλής, ενημερώνεται ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας και προβαίνει σε άμεση τηλεφωνική ενημέρωση:

- της Αστυνομίας (112)
- του ΥΠΑΝ (Οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας)

1.2 ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ / ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ

- Απειλή για τοποθέτηση ή τοποθέτηση εκρηκτικού μηχανισμού εντός του σχολείου ή άλλης υπηρεσίας του ΥΠΑΝ ή σε σημείο που επηρεάζεται η ασφάλεια του σχολείου ή άλλης υπηρεσίας του ΥΠΑΝ π.χ. πέριξ του χώρου (bomb threat).
Ενέργεια: Εφαρμογή του ανάλογου πρωτοκόλλου – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2.
- Απειλή για ένοπλη επίθεση ή ένοπλη επίθεση εναντίον σχολείου ή άλλης υπηρεσίας του ΥΠΑΝ ή και εναντίον των μαθητών/ριών και προσωπικού του ΥΠΑΝ (school shooting threat)/(shooting threat).
Ενέργεια: Εφαρμογή του ανάλογου πρωτοκόλλου – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3.
- Απειλή για χρήση, ή χρήση επιβλαβών ουσιών εντός του σχολείου ή άλλης υπηρεσίας του ΥΠΑΝ.
Ενέργεια: Εφαρμογή του ανάλογου πρωτοκόλλου – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4.
- Κατά την εφαρμογή του πρωτοκόλλου εφαρμόζονται οι Εισηγήσεις της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας (ΥΕΨ) σχετικά με τη Διαχείριση Περιστατικού με απειλές προς τα σχολεία – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5.

2. ΜΑΖΙΚΗ ΑΠΕΙΛΗ

2.1 ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ Ή ΑΛΛΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΑΝ

A. Διαχείριση της επικοινωνίας με το άτομο που απειλεί - Άντληση πληροφοριών

Κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας με το άτομο που απειλεί, εάν αυτό είναι εφικτό, γίνεται προσπάθεια συλλογής πληροφοριών. Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 καταγράφονται καθοδηγητικές ερωτήσεις που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την διαχείριση της επικοινωνίας με το άτομο που προβαίνει σε απειλή και για την άντληση πληροφοριών, η μεταβίβαση των οποίων στην Αστυνομία και το ΥΠΑΝ (Οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας) μπορεί να συμβάλει στην αξιολόγηση της απειλής και τις ενέργειες που θα ακολουθηθούν. Τα σχολεία/οι υπηρεσίες να φροντίσουν ώστε το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 να είναι άμεσα διαθέσιμο για χρήση σε περίπτωση περιστατικού.

B. Ενημέρωση

Με την λήψη της απειλής, ενημερώνεται ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας και προβαίνει σε άμεση τηλεφωνική ενημέρωση:

- της Αστυνομίας (τηλ. 112)
- του ΥΠΑΝ (Οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας)

Το ΥΠΑΝ ενημερώνει τους/τις Διευθυντές/Διευθύντριες των σχολείων/υπηρεσιών για απαιτούμενες ενέργειες, κατόπιν συντονισμού με την Αστυνομία. Η ενημέρωση των Διευθύνσεων των σχολείων/υπηρεσιών γίνεται με την αποστολή (α) ηλεκτρονικού μηνύματος sms ταυτόχρονα σε 2 κινητά τηλέφωνα μελών του προσωπικού του σχολείου, κατά προτίμηση του/της Διευθυντή/Διευθύντριας και Β.Δ. ή Υπεύθυνου/ης Ασφάλειας και του Προϊστάμενου/νης της Υπηρεσίας και (β) ηλεκτρονικού μηνύματος email στην ηλεκτρονική διεύθυνση του σχολείου/της υπηρεσίας. Το περιεχόμενο του ηλεκτρονικού μηνύματος (email/sms) θα εξαρτηθεί από την από κοινού αξιολόγηση της Αστυνομίας και του ΥΠΑΝ.

2.2 ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ /ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ

- Απειλή για τοποθέτηση ή τοποθέτηση εκρηκτικού μηχανισμού εντός του σχολείου ή άλλης υπηρεσίας του ΥΠΑΝ ή σε σημείο που επηρεάζεται η ασφάλεια του σχολείου ή άλλης υπηρεσίας του ΥΠΑΝ π.χ. πέριξ του χώρου (bomb threat).
Ενέργεια: Εφαρμογή του ανάλογου πρωτοκόλλου – Παράρτημα 2 (μαζική απειλή).
- Απειλή για ένοπλη επίθεση ή ένοπλη επίθεση εναντίον σχολείου ή άλλης υπηρεσίας του ΥΠΑΝ ή και εναντίον των μαθητών/ριών και προσωπικού του ΥΠΑΝ (school shooting threat)/(shooting threat).
Ενέργεια: Εφαρμογή του ανάλογου πρωτοκόλλου – Παράρτημα 3 (μαζική απειλή).
- Απειλή για χρήση, ή χρήση επιβλαβών ουσιών εντός του σχολείου ή άλλης υπηρεσίας του ΥΠΑΝ.
Ενέργεια: Εφαρμογή του ανάλογου πρωτοκόλλου – Παράρτημα 4 (μαζική απειλή).
- Κατά την εφαρμογή του πρωτοκόλλου εφαρμόζονται οι Εισηγήσεις της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας (ΥΕΨ) σχετικά με τη Διαχείριση Περιστατικού με απειλές προς τα σχολεία – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Καθοδηγητικές ερωτήσεις για διαχείριση της επικοινωνίας με το άτομο που απειλεί
Για Άντληση πληροφοριών σχετικών με την απειλή

1. Ανάλογα με την απειλή:
 - Για εκρηκτικό μηχανισμό: πού είναι; τι είναι;
.....
 - Για ένοπλη απειλή: πού είναι; τι κρατά (είδος οπλισμού π.χ. όπλο, μαχαίρι);
.....
 - Για απειλή χρήσης, ή χρήση επιβλαβών ουσιών: πού είναι; τι είναι;
.....
2. Γιατί και πότε;
.....
3. Χαρακτηριστικά ομιλίας:
 - Γλώσσα:
.....
 - Διάλεκτος:
.....
 - Χροιά φωνής:
.....
 - Τόνος φωνής:
.....
4. Λέξεις που χρησιμοποίησε - Τι λέχθηκε ακριβώς (χαρακτηριστικές λέξεις ή και επαναλήψεις):
.....
5. Ήχοι στο παρασκήνιο;
.....
6. Να σημειώνεται η ώρα, ο τόπος, ο τρόπος της απειλής, προφορικά ή γραπτώς;
.....
7. Στοιχεία εκπαιδευτικού/λειτουργού που δέχτηκε την απειλή και πώς τη διαβίβασε:
 - Ονοματεπώνυμο:
 - Υπηρεσία:
 - Τόπος/ώρα:
 - Διαβιβάστηκε (πού, ώρα, σε ποιον):

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

**Πρωτόκολλο ενεργειών που αφορά σε περιπτώσεις απειλών βομβών και εντοπισμού
ύποπτων αντικειμένων**

1. Σκοπός:

- Η δυνατότητα στοιχειώδους ενεργοποίησης του μηχανισμού αντίδρασης σε περιπτώσεις απειλών βομβών, ύποπτων αντικειμένων και εκρηκτικών μηχανισμών.
- Η σε πρώτο στάδιο εκτίμηση της κατάστασης (απειλής, επικινδυνότητας και κινδύνου).
- Η αποδοτικότερη και ασφαλέστερη συνεργασία με την Αστυνομία.

2. Ενέργειες:

A. Διαχείριση της επικοινωνίας με το άτομο που απειλεί - Άντληση πληροφοριών

Κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας με το άτομο που απειλεί, εάν αυτό είναι εφικτό, γίνεται προσπάθεια συλλογής πληροφοριών. Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 καταγράφονται καθοδηγητικές ερωτήσεις που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την διαχείριση της επικοινωνίας με το άτομο που προβαίνει σε απειλή και για την άντληση πληροφοριών, η μεταβίβαση των οποίων στην Αστυνομία και το ΥΠΑΝ (Οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας) μπορεί να συμβάλει στην αξιολόγηση της απειλής και τις ενέργειες που θα ακολουθηθούν. Τα σχολεία/οι υπηρεσίες να φροντίσουν ώστε το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 να είναι άμεσα διαθέσιμο για χρήση σε περίπτωση περιστατικού.

B. Ενημέρωση

Με την λήψη της απειλής, ενημερώνεται ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας και προβαίνει σε άμεση τηλεφωνική ενημέρωση:

- της Αστυνομίας (112)
- του ΥΠΑΝ (Οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας)

Γ. Αφίξη Αστυνομίας

Νοούμενου ότι δεν τίθεται θέμα ασφάλειας, ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας ή άλλο αρμόδιο άτομο που θα ορίσει ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια π.χ. ο/η Υπεύθυνος/η Ασφάλειας, μεταβαίνει στην είσοδο του σχολείου/της υπηρεσίας για αναμονή της Αστυνομίας και συντονισμό.

Δ. Διαχείριση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)

Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η μέριμνα για τη διαχείριση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) και ενεργοποιείται η Ομάδα Στήριξης Ατόμων με Αναπηρία σύμφωνα με το Σχέδιο Πολιτικής Άμυνας.

Ε. Εφαρμογή

Εάν η απειλή ληφθεί σε ώρα διαλείμματος

- Ο/η Υπεύθυνος/η Ασφάλειας ή άλλα πρόσωπα που θα ορίσει ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια προβαίνουν σε έλεγχο του Χώρου Συγκέντρωσης (όπως αυτός καθορίζεται στο Σχέδιο Πολιτικής Άμυνας) και των δρομολογίων προς τον χώρο για επιβεβαίωση μη ύπαρξης ύποπτου αντικειμένου. Ο έλεγχος περιορίζεται στο τι μπορεί να διαφανεί επιφανειακά και στη βάση της κοινής λογικής και δεν επεκτείνεται σε ενέργειες που πιθανόν να θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του προσωπικού του σχολείου/της υπηρεσίας. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνουν, ανεξάρτητα από το εάν βασίζονται σε πιθανή λανθασμένη ή ελλιπή εκτίμηση, βασίζονται στην κοινή λογική.
- Εάν δεν εντοπιστεί οποιοδήποτε ύποπτο αντικείμενο ηχεί το Συνθηματικό Έναρξης Συναγερμού για εκκένωση σύμφωνα με το Σχέδιο Πολιτικής Άμυνας. Αποφεύγεται η ανακοίνωση του λόγου για τον οποίο γίνεται η εκκένωση για αποφυγή πανικού και διαρροής στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης - ΜΜΕ και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης - ΜΚΔ.
- Εάν εντοπιστεί οποιοδήποτε ύποπτο αντικείμενο ακολουθούνται οι σχετικές οδηγίες που αφορούν σε εντοπισμό ύποπτου αντικειμένου.
- Ασφαλής, μεθοδική και γρήγορη μετάβαση στον Χώρο Συγκέντρωσης.

Εάν η απειλή ληφθεί σε ώρα μαθήματος

- Με οδηγίες του/της Διευθυντή/Διευθύντριας οι εκπαιδευτικοί που βρίσκονται στις αίθουσες διδασκαλίας με τη βοήθεια των μαθητών/ριών (εάν είναι εφικτό) διενεργούν έλεγχο της αίθουσας. Ο έλεγχος περιορίζεται στο τι μπορεί να διαφανεί επιφανειακά και στη βάση της κοινής λογικής και δεν επεκτείνεται σε ενέργειες που πιθανόν να θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του προσωπικού του σχολείου/υπηρεσίας. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνουν, ανεξάρτητα από το αν βασίζονται σε πιθανή λανθασμένη ή ελλιπή εκτίμηση, βασίζονται στην κοινή λογική. Επίσης, ζητείται από τους/τις μαθητές/μαθήτριες να ελέγξουν τα προσωπικά τους αντικείμενα για τυχόν εντοπισμό οποιουδήποτε αντικειμένου που μπορεί να θεωρηθεί περίεργο.
- Παραμονή στις αίθουσες για περαιτέρω οδηγίες.
- Ταυτόχρονα ο/η Υπεύθυνος/η Ασφάλειας ή άλλα πρόσωπα που θα ορίσει ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια προβαίνουν σε έλεγχο του Χώρου Συγκέντρωσης (όπως αυτός καθορίζεται στο Σχέδιο Πολιτικής Άμυνας) και των δρομολογίων προς τον χώρο για επιβεβαίωση μη ύπαρξης ύποπτου αντικειμένου. Ο έλεγχος περιορίζεται στο τι μπορεί να διαφανεί επιφανειακά και στη βάση της κοινής λογικής και δεν επεκτείνεται σε ενέργειες που πιθανόν να θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του προσωπικού του σχολείου/υπηρεσίας. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνουν, ανεξάρτητα από το εάν βασίζονται σε πιθανή λανθασμένη ή ελλιπή εκτίμηση, βασίζονται στην κοινή λογική.
- Εάν εντοπιστεί οποιοδήποτε ύποπτο αντικείμενο ακολουθούνται οι σχετικές οδηγίες που αφορούν σε εντοπισμό ύποπτου αντικειμένου.
- Εάν δεν εντοπιστεί οποιοδήποτε ύποπτο αντικείμενο οι μαθητές/μαθήτριες και το προσωπικό παραμένουν στις τάξεις.

Και στις δύο πιο πάνω περιπτώσεις

- Με την άφιξη της Αστυνομίας διεξάγονται έρευνες υπό την καθοδήγησή της.
- Εξέλιξη και λήξη του περιστατικού: Συντονισμός με την Αστυνομία και συμμόρφωση στις οδηγίες της. Η Αστυνομία είναι αρμόδια μέχρι και την οριστική εξάλειψη του κινδύνου και τη διασφάλιση της απουσίας άλλου.
- Όπου είναι εφικτό, στον Χώρο Συγκέντρωσης ή σε επιμέρους σημεία να επιβεβαιώνεται η παρουσία όλων των μαθητών/ριών ή η απουσία κάποιων εξ αυτών, έτσι ώστε, με τη λήξη του επεισοδίου, οι πληροφορίες αυτές να αξιολογηθούν και εάν απαιτείται, να ληφθούν μέτρα.
- Ευθύνη της Αστυνομίας η επαναφορά στην ομαλότητα.

Εάν εντοπιστεί οποιοδήποτε ύποπτο αντικείμενο

- Εάν εντοπιστεί οποιοδήποτε ύποπτο αντικείμενο ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η επαφή και η προσέγγιση με οποιονδήποτε τρόπο και γενικά καμία ενεργεία δεν γίνεται πάνω ή και κοντά στο ύποπτο αντικείμενο ή στον εν δυνάμει κίνδυνο.
- Η εξ αποστάσεως φωτογράφιση κατά την αποχώρηση δεν απαγορεύεται.
- Ενημέρωση του/της Διευθυντή/Διευθύντριας του σχολείου/της υπηρεσίας – αναφέρονται λεπτομέρειες.
- Απομάκρυνση όλων από το σημείο – σε κλειστό χώρο η αποχώρηση αρχίζει από το κοντινότερο σημείο προς την έξοδο.
- Παράλληλη και άμεση ενημέρωση της Αστυνομίας – είναι σημαντικό να υπάρχει διαθέσιμη η πρωτογενής μαρτυρία για:
 - το ακριβές σημείο
 - το μέγεθος του αντικειμένου
 - την πλήρη περιγραφή του
 - τον περιβάλλοντα χώρο
- Το πιο αποδοτικό / εύκολο δρομολόγιο προς αυτό.
- Ασφαλής, μεθοδική και ταχεία μετάβαση στον Χώρο Συγκέντρωσης, βάσει του Σχεδίου Εκκένωσης, εκτός εάν αυτό επηρεάζεται από το σημείο του ύποπτου αντικειμένου, οπότε το δρομολόγιο ή και ο χώρος συγκέντρωσης διαφοροποιούνται ανάλογα.
- Με την άφιξη της Αστυνομίας τον γενικό έλεγχο διαχείρισης της απειλής αναλαμβάνει ο αρμόδιος Αστυνομικός.
- Ευθύνη της Αστυνομίας η επαναφορά στην ομαλότητα.
- Προσοχή στις διαρροές στα ΜΜΕ και ΜΚΔ για αποφυγή πανικού και διασπορά αχρείαστων και λανθασμένων πληροφοριών και εντυπώσεων.

ΜΑΖΙΚΗ ΑΠΕΙΛΗ

Σε περίπτωση μαζικής απειλής

- Εφαρμόζεται το παρόν πρωτόκολλο εκτός εάν δοθούν διαφορετικές οδηγίες. Ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας ενημερώνεται από το ΥΠΑΝ, με συγκεκριμένο τρόπο επικοινωνίας, για τυχόν διαφοροποίηση στις ενέργειες που θα ακολουθηθούν.

- Ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας βρίσκεται σε ετοιμότητα για ενδεχόμενη λήψη οδηγιών από το ΥΠΑΝ για:
 - α. Εφαρμογή σχεδίου ολοκληρωτικής εκκένωσης του σχολείου/της υπηρεσίας και μεταφοράς των μαθητών/ριών ή/και προσωπικού εκτός σχολείου/υπηρεσίας. Σε περίπτωση που απαιτείται, και όπου είναι εφικτό, χρησιμοποιούνται εναλλακτικές εισοδοί/έξοδοι στο σχολείο/υπηρεσία.
 - β. Παράδοση των μαθητών/ριών στους γονείς/κηδεμόνες τους.
 - γ. Μεταφορά των όποιων δεδομένων ή και νέων στοιχείων προκύψουν και εφαρμογή νέων οδηγιών.
- Εάν κατά την ώρα εφαρμογής του παρόντος πρωτοκόλλου, στη σχολική μονάδα/υπηρεσία εκτελούνται εργασίες από εργάτες ή βρίσκονται σε αυτήν οποιοδήποτε μεταφορείς προϊόντων, αυτοί εγκαταλείπουν αμέσως τη σχολική μονάδα/υπηρεσία με όλα τα αντικείμενα, εργαλεία ή και προϊόντα που έχουν μεταφέρει εκείνη την ημέρα.
- Εάν κατά την ώρα εφαρμογής του παρόντος πρωτοκόλλου στην σχολική μονάδα είναι παρόν γονέας/κηδεμόνας και απαιτεί/επιθυμεί να παραλάβει το παιδί του, μπορεί να το πράξει με δική του ευθύνη ακολουθώντας τις υφιστάμενες διαδικασίες για αποχώρηση μαθητών/ριών από το σχολείο.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Πρωτόκολλο ενεργειών που αφορά σε απειλή για ένοπλη επίθεση ή ένοπλη επίθεση εναντίον σχολείου/υπηρεσίας ή και εναντίον των μαθητών/ριών ή και προσωπικού (school shooting threat)/ (shooting threat)

1. Σκοπός:

- Η δυνατότητα στοιχειώδους ενεργοποίησης του μηχανισμού αντίδρασης σε περιπτώσεις απειλής παρουσίας ή και παρουσίας ένοπλου/λων δράστη/δραστών.
- Η σε πρώτο στάδιο εκτίμηση της κατάστασης (απειλής, επικινδυνότητας και κινδύνου).
- Η αποδοτικότερη και ασφαλέστερη συνεργασία με την Αστυνομία. Στόχος είναι η προστασία των ατόμων κυρίως μέσω της προφύλαξής τους σε ασφαλείς χώρους και αποφυγής άσκοπων μετακινήσεων.

2. Ενέργειες:

A. Διαχείριση της επικοινωνίας με το άτομο που απειλεί - Άντληση πληροφοριών

Κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας με το άτομο που απειλεί, εάν αυτό είναι εφικτό, γίνεται προσπάθεια συλλογής πληροφοριών. Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 καταγράφονται καθοδηγητικές ερωτήσεις που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την διαχείριση της επικοινωνίας με το άτομο που προβαίνει σε απειλή και για την άντληση πληροφοριών, η μεταβίβαση των οποίων στην Αστυνομία και το ΥΠΑΝ (Οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας) μπορεί να συμβάλει στην αξιολόγηση της απειλής και τις ενέργειες που θα ακολουθηθούν. Τα σχολεία/οι υπηρεσίες να φροντίσουν ώστε το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 να είναι άμεσα διαθέσιμο για χρήση σε περίπτωση περιστατικού.

B. Ενημέρωση

Με την λήψη της απειλής, ενημερώνεται ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας και προβαίνει σε άμεση τηλεφωνική ενημέρωση:

- της Αστυνομίας (112)
- του ΥΠΑΝ (Οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας)

Γ. Αφίξη Αστυνομίας

Νοούμενου ότι δεν έχει εντοπιστεί ύποπτο ή μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο εντός του χώρου του σχολείου/κτηρίου ή πέριξ αυτού, με την άφιξη της Αστυνομίας ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας ή άλλο αρμόδιο άτομο που θα ορίσει ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια π.χ. ο/η Υπεύθυνος/η Ασφάλειας μεταβαίνει στην είσοδο του σχολείου/της υπηρεσίας για συντονισμό με την Αστυνομία.

Δ. Διαχείριση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)

Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η μέριμνα για τη διαχείριση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) και ενεργοποιείται η Ομάδα Στήριξης Ατόμων με Αναπηρία σύμφωνα με το Σχέδιο Πολιτικής Άμυνας.

Ε. Εφαρμογή

Εάν η απειλή ληφθεί σε ώρα διαλείμματος

- Ο/η Υπεύθυνος/η Ασφάλειας ή άλλα πρόσωπα που θα ορίσει ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια προβαίνουν σε έλεγχο στον χώρο του σχολείου/κτηρίου και πέριξ αυτού. Ο έλεγχος περιορίζεται στο τι μπορεί να διαφανεί επιφανειακά και στη βάση της κοινής λογικής και δεν επεκτείνεται σε ενέργειες που πιθανόν να θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του προσωπικού του σχολείου/υπηρεσίας. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνουν, ανεξάρτητα από το εάν βασίζονται σε πιθανή λανθασμένη ή ελλιπή εκτίμηση, βασίζονται στην κοινή λογική.
- Εάν δεν εντοπιστεί οποιοδήποτε ύποπτο ή μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο εντός του χώρου του σχολείου/κτηρίου, με οδηγίες της Διεύθυνσης μετακινούνται όλοι/όλες σε κλειστούς ασφαλείς χώρους π.χ. αίθουσες διδασκαλίας, γραφεία.
- Οι χώροι/αίθουσες που θα χρησιμοποιηθούν, όπου είναι εφικτό, να κλειδωθούν από τη μέσα πλευρά και να κλείσουν τα μέσα σκίασης στα παράθυρα, έτσι ώστε να περιοριστεί η ορατότητα και η ευκολία πρόσβασης οποιουδήποτε ύποπτου ή μη εξουσιοδοτημένου προσώπου στους χώρους αυτούς.
- Παραμένουν στους κλειστούς ασφαλείς χώρους μέχρι την άφιξη της Αστυνομίας και τη λήψη άλλων οδηγιών.

Εάν η απειλή ληφθεί σε ώρα μαθήματος

- Ο/η Υπεύθυνος/η Ασφάλειας ή άλλα πρόσωπα που θα ορίσει ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια προβαίνουν σε έλεγχο στον χώρο του σχολείου/κτηρίου και πέριξ αυτού. Ο έλεγχος περιορίζεται στο τι μπορεί να διαφανεί επιφανειακά και στη βάση της κοινής λογικής και δεν επεκτείνεται σε ενέργειες που πιθανόν να θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του προσωπικού του σχολείου/υπηρεσίας. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνουν, ανεξάρτητα από το εάν βασίζονται σε πιθανή λανθασμένη ή ελλιπή εκτίμηση, βασίζονται στην κοινή λογική.
- Εάν δεν εντοπιστεί οποιοδήποτε ύποπτο ή μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο εντός του χώρου του σχολείου/κτηρίου, με οδηγίες της Διεύθυνσης παραμένουν όλοι σε κλειστούς ασφαλείς χώρους π.χ. αίθουσες διδασκαλίας, γραφεία. Άτομα που βρίσκονται σε άλλους χώρους, μετακινούνται σε κλειστούς ασφαλείς χώρους π.χ. αίθουσες διδασκαλίας, γραφεία.
- Οι χώροι/αίθουσες, όπου είναι εφικτό, να κλειδωθούν από τη μέσα πλευρά και να κλείσουν τα μέσα σκίασης στα παράθυρα, έτσι ώστε να περιοριστεί η ορατότητα και η ευκολία πρόσβασης οποιουδήποτε ύποπτου ή μη εξουσιοδοτημένου προσώπου στους χώρους αυτούς.
- Παραμένουν στους κλειστούς ασφαλείς χώρους μέχρι την άφιξη της Αστυνομίας και τη λήψη άλλων οδηγιών.

Και στις δύο πιο πάνω περιπτώσεις

- Όπου είναι εφικτό, στα σημεία συγκέντρωσης ή στα επιμέρους σημεία π.χ. σε κλειστούς ασφαλείς χώρους, να επιβεβαιώνεται η παρουσία όλων των μαθητών/ριών ή η απουσία

κάποιων εξ αυτών, έτσι ώστε, με τη λήξη του επεισοδίου οι πληροφορίες αυτές να αξιολογηθούν και αν απαιτείται, να ληφθούν μέτρα.

- Με την άφιξη της Αστυνομίας διεξάγονται έρευνες υπό την καθοδήγηση της.
- Εξέλιξη και λήξη του περιστατικού: Συντονισμός με την Αστυνομία και συμμόρφωση στις οδηγίες της. Η Αστυνομία είναι αρμόδια μέχρι και την οριστική εξάλειψη του κινδύνου και τη διασφάλιση της απουσίας άλλου.
- Ευθύνη της Αστυνομίας η επαναφορά στην ομαλότητα.

Εάν εντοπιστεί οποιοδήποτε ύποπτο πρόσωπο π.χ. ένοπλος

- Απαγορεύεται η επαφή και η προσέγγιση με οποιοδήποτε τρόπο με το άτομο αυτό. Απομάκρυνση όλων από το σημείο που θεάθηκε το ύποπτο άτομο και εξεύρεση ασφαλούς σημείων π.χ. αίθουσα/γραφείο που να κλειδώνει για καταφυγή και παραμονή.
- Οι χώροι/αίθουσες, όπου είναι εφικτό, να κλειδωθούν από τη μέσα πλευρά και να κλείσουν τα μέσα σκίασης στα παράθυρα, έτσι ώστε να περιοριστεί η ορατότητα και η ευκολία πρόσβασης οποιουδήποτε ύποπτου ή μη εξουσιοδοτημένου προσώπου στους χώρους αυτούς.
- Διατήρηση ψυχραιμίας και ενημέρωση προσωπικού και μαθητών/ριών χωρίς πρόκληση πανικού και χωρίς αχρείαστο θόρυβο.
- Να γίνει προσπάθεια, τηλεφωνικής επικοινωνίας με την Αστυνομία από τη Διεύθυνση ή άλλο αρμόδιο πρόσωπο, χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η ασφάλεια οποιουδήποτε προσώπου, , δίνοντας πληροφορίες συνεκτικές, ξεκάθαρες και ακριβείς – όπου είναι εφικτό, σχετικά με τον κίνδυνο π.χ. σημείο που θεάθηκε ο δράστης, αριθμός δραστών, είδος οπλισμού, αριθμός τραυματιών, άλλες λεπτομέρειες τρέχουσας κατάστασης κ.λπ.

Εξέλιξη και λήξη του περιστατικού

- Εξέλιξη και λήξη του περιστατικού: Τα άτομα παραμένουν προφυλαγμένα μέχρι νεότερων οδηγιών από την Αστυνομία. Η Αστυνομία είναι αρμόδια μέχρι και την οριστική εξάλειψη του κινδύνου και τη διασφάλιση της απουσίας άλλου.
- Με την άφιξη της Αστυνομίας ο έλεγχος παραδίδεται στον αρμόδιο Αστυνομικό και η Αστυνομία εφαρμόζει τα εσωτερικά πρωτόκολλα και διαδικασίες της.
- Ευθύνη της Αστυνομίας η επαναφορά στην ομαλότητα.
- Προσοχή στις διαρροές στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ) για αποφυγή πανικού και διασπορά αχρειάστων και λανθασμένων πληροφοριών και εντυπώσεων.

ΜΑΖΙΚΗ ΑΠΕΙΛΗ

Σε περίπτωση μαζικής απειλής:

- Εφαρμόζεται το παρόν πρωτόκολλο εκτός εάν δοθούν διαφορετικές οδηγίες. Ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας ενημερώνεται από το ΥΠΑΝ, με συγκεκριμένο τρόπο επικοινωνίας, για τυχόν διαφοροποίηση στις ενέργειες που θα ακολουθηθούν.
- Ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας βρίσκεται σε ετοιμότητα για ενδεχόμενη λήψη οδηγιών από το ΥΠΑΝ για:

α. Εφαρμογή σχεδίου ολοκληρωτικής εκκένωσης του σχολείου/της υπηρεσίας και μεταφοράς των μαθητών/ριών ή/και προσωπικού εκτός σχολείου/υπηρεσίας. Σε περίπτωση που απαιτείται, και όπου είναι εφικτό, χρησιμοποιούνται εναλλακτικές είσοδοι/έξοδοι στο σχολείο/υπηρεσία.

β. Παράδοση των μαθητών/ριών στους γονείς/κηδεμόνες.

γ. Μεταφορά των όποιων δεδομένων ή και νέων στοιχείων προκύψουν και εφαρμογή νέων οδηγιών.

- Εάν κατά την ώρα εφαρμογής του παρόντος πρωτοκόλλου, στη σχολική μονάδα εκτελούνται εργασίες από εργάτες ή βρίσκονται σε αυτήν οποιοιδήποτε μεταφορείς προϊόντων, αυτοί εγκαταλείπουν αμέσως τη σχολική μονάδα με όλα τα αντικείμενα, εργαλεία ή και προϊόντα που έχουν μεταφέρει εκείνη την ημέρα.
- Εάν κατά την ώρα εφαρμογής του παρόντος πρωτοκόλλου στη σχολική μονάδα είναι παρόν γονέας/κηδεμόνας και απαιτεί/επιθυμεί να παραλάβει το παιδί του, μπορεί να το πράξει με δική του ευθύνη ακολουθώντας τις υφιστάμενες διαδικασίες για αποχώρηση μαθητών από το σχολείο.

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

Πρωτόκολλο ενεργειών που αφορά σε απειλή για χρήση, ή χρήση επιβλαβών ουσιών εναντίον σχολείου/υπηρεσίας ή και εναντίον των μαθητών/ριών και προσωπικού

1. Σκοπός:

- Η δυνατότητα στοιχειώδους ενεργοποίησης του μηχανισμού αντίδρασης σε περιπτώσεις απειλής χρήσης ή χρήση επιβλαβών ουσιών.
- Η σε πρώτο στάδιο εκτίμηση της κατάστασης (απειλής επικινδυνότητας και κινδύνου).
- Η αποδοτικότερη και ασφαλέστερη συνεργασία με την Αστυνομία.

2. Ενέργειες

A. Διαχείριση της επικοινωνίας με το άτομο που απειλεί - Άντληση πληροφοριών

Κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας με το άτομο που απειλεί, εάν αυτό είναι εφικτό, γίνεται προσπάθεια συλλογής πληροφοριών. Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 καταγράφονται καθοδηγητικές ερωτήσεις που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την διαχείριση της επικοινωνίας με το άτομο που προβαίνει σε απειλή και για την άντληση πληροφοριών, η μεταβίβαση των οποίων στην Αστυνομία και το ΥΠΑΝ (Οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας) μπορεί να συμβάλει στην αξιολόγηση της απειλής και τις ενέργειες που θα ακολουθηθούν. Τα σχολεία/οι υπηρεσίες να φροντίσουν ώστε το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 να είναι άμεσα διαθέσιμο για χρήση σε περίπτωση περιστατικού.

B. Ενημέρωση

Με την λήψη της απειλής, ενημερώνεται ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας και προβαίνει σε άμεση τηλεφωνική ενημέρωση:

- της Αστυνομίας (112)
- του ΥΠΑΝ (Οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας)

Γ. Άφιξη Αστυνομίας

Νοούμενου ότι δεν τίθεται θέμα ασφάλειας, ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας ή άλλο αρμόδιο άτομο που θα ορίσει ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια π.χ. ο/η Υπεύθυνος/η Ασφάλειας μεταβαίνει στην είσοδο του σχολείου/της υπηρεσίας για αναμονή της Αστυνομίας και συντονισμό.

Δ. Διαχείριση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)

Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η μέριμνα για τη διαχείριση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) και ενεργοποιείται η Ομάδα Στήριξης Ατόμων με Αναπηρία σύμφωνα με το Σχέδιο Πολιτικής Άμυνας.

Ε. Εφαρμογή

- Εάν δεν εντοπιστεί οτιδήποτε ύποπτο (π.χ. περίεργη μυρωδιά, αναθυμιάσεις ή και καπνός που ερεθίζουν τα ματιά, το δέρμα και το ανώτερο αναπνευστικό, άλλα συμπτώματα όπως ζαλάδα και εμετός εντός της σχολικής μονάδας, παραμένουν ή μετακινούνται όλοι σε κλειστούς ασφαλείς χώρους, μέχρι την άφιξη της Αστυνομίας.
- Εάν δεν εντοπιστεί οτιδήποτε ύποπτο όπου είναι εφικτό και χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η ασφάλεια να γίνει έλεγχος για παραβιάσεις στα ντεπόζιτα νερού, στα τρόφιμα (καντίνια), στο σύστημα εξαερισμού εάν υπάρχει. Ο έλεγχος περιορίζεται στο τι μπορεί να διαφανεί επιφανειακά και στη βάση της κοινής λογικής και δεν επεκτείνεται σε ενέργειες που πιθανόν να θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του προσωπικού του σχολείου/υπηρεσίας. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνουν, ανεξάρτητα από το εάν βασίζονται σε πιθανή λανθασμένη ή ελλιπή εκτίμηση, βασίζονται στην κοινή λογική.
- Εάν εντοπιστεί οτιδήποτε ύποπτο σε οποιονδήποτε κλειστό χώρο ή και ανοιχτό χώρο παραμένουν ή μετακινούνται όλοι σε ανοιχτούς χώρους αντίθετα με τη φορά/κατεύθυνση του αέρα σε σχέση με το σημείο εντοπισμού, μέχρι την άφιξη της Αστυνομίας.
- Εάν εντοπιστεί οτιδήποτε ύποπτο σε οποιονδήποτε κλειστό χώρο, κατά την αποχώρηση να κλείνει η είσοδος του χώρου, καθώς και τα παράθυρα εάν είναι εφικτό.
- Να μην έρθουν σε επαφή μολυσμένα ή και επηρεασμένα πρόσωπα με άλλα πρόσωπα για να αποφευχθεί η μεταφορά επιμόλυνσης.
- Να γίνει προσπάθεια, χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η ασφάλεια οποιουδήποτε προσώπου, τηλεφωνικής επικοινωνίας με την Αστυνομία, δίνοντας πληροφορίες συνεκτικές, ξεκάθαρες και ακριβείς – όπου είναι εφικτό, σχετικά με τον κίνδυνο (αριθμός επηρεασμένων προσώπων, συμπτώματα, περίεργη μυρωδιά, αναθυμιάσεις ή και καπνός, καθώς και αντικείμενα με σημάνσεις).
- Απαγορεύεται η κατανάλωση φαγητού ή ποτού.
- Απαγορεύεται η μετακίνηση προσώπων που πιθανόν να έχουν επηρεαστεί, εκτός της σχολικής μονάδας.
- Τα πρόσωπα παραμένουν προφυλαγμένα μέχρι νεότερων οδηγιών. Οι υπηρεσίες του κράτους (πρώτοι ανταποκριτές) είναι αρμόδιες μέχρι και την οριστική εξάλειψη του κινδύνου και τη διασφάλιση της απουσίας άλλου.

Εξέλιξη και λήξη του περιστατικού

- Με την άφιξη της Αστυνομίας ή άλλης αρμόδιας υπηρεσίας ο έλεγχος παραδίδεται στην αρμόδια υπηρεσία και εφαρμόζονται τα εσωτερικά πρωτόκολλα και διαδικασίες της.
- Ευθύνη της αρμόδιας υπηρεσίας η επαναφορά στην ομαλότητα.
- Προσοχή στις διαρροές στα ΜΜΕ και ΜΚΔ για αποφυγή πανικού και διασπορά αχρείαστων και λανθασμένων πληροφοριών και εντυπώσεων.

Σημαντικό:

- ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η επαφή και η προσέγγιση με οποιονδήποτε τρόπο και γενικά καμία ενέργεια δεν γίνεται πάνω ή και κοντά στον εν δυνάμει κίνδυνο.

- Η εξ αποστάσεως φωτογράφιση κατά την αποχώρηση δεν απαγορεύεται.

ΜΑΖΙΚΗ ΑΠΕΙΛΗ

Σε περίπτωση μαζικής απειλής:

- Εφαρμόζεται το παρόν πρωτόκολλο κατόπιν οδηγιών, εκτός εάν δοθούν διαφορετικές οδηγίες.
- Αρμόδιος λειτουργός αναφέρει με συγκεκριμένο τρόπο επικοινωνίας το τέλος ελέγχου του χώρου και το αποτέλεσμα αυτού.
- Αναμένει οδηγίες από το ΚΧΚΚ.
- Ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου/της υπηρεσίας βρίσκεται σε ετοιμότητα για ενδεχόμενη λήψη οδηγιών από το ΥΠΑΝ για:
 - α. Εφαρμογή σχεδίου ολοκληρωτικής εκκένωσης του σχολείου/της υπηρεσίας και μεταφοράς των μαθητών/ριών ή/και προσωπικού εκτός σχολείου/υπηρεσίας. Σε περίπτωση που απαιτείται, και όπου είναι εφικτό, χρησιμοποιούνται εναλλακτικές εισοδοί/έξοδοι στο σχολείο/στην υπηρεσία.
 - β. Παράδοση των μαθητών/ριών στους γονείς/κηδεμόνες.
 - γ. Μεταφορά των όποιων δεδομένων ή και νέων στοιχείων προκύψουν και εφαρμογή νέων οδηγιών.
- Εάν κατά την ώρα εφαρμογής του παρόντος πρωτοκόλλου, στη σχολική μονάδα εκτελούνται εργασίες από εργάτες ή βρίσκονται σε αυτήν οποιοιδήποτε μεταφορείς προϊόντων, αυτοί εγκαταλείπουν αμέσως τη σχολική μονάδα με όλα τα αντικείμενα, εργαλεία ή και προϊόντα που έχουν μεταφέρει εκείνη την ημέρα.
- Εάν κατά την ώρα εφαρμογής του παρόντος πρωτοκόλλου στην σχολική μονάδα είναι παρόν γονέας/κηδεμόνας και απαιτεί/επιθυμεί να παραλάβει το παιδί του, μπορεί να το πράξει με δική του ευθύνη ακολουθώντας τις υφιστάμενες διαδικασίες του ΥΠΑΝ.

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

**Διαχείριση Περιστατικού με απειλές προς τα Σχολεία –
Εισηγήσεις Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας**

Σε περίπτωση έκτακτου περιστατικού:

Κατά τη διάρκεια του περιστατικού από τη Διεύθυνση του σχολείου διασφαλίζονται τα εξής:

1. Εφαρμογή πρωτοκόλλων για αντιμετώπιση του περιστατικού.
2. Προστασία της σωματικής ασφάλειας και ιατρικής βοήθειας – Ακολουθούμε σχέδια δράσης ανάλογα με συμβάν.
3. Πρακτικές διευθετήσεις: Απομάκρυνση από τη σκηνή / αναπροσαρμογές στο πρόγραμμα / κάλυψη βασικών αναγκών π.χ. παροχή τροφής / νερού. Καθορισμός δράσεων για περαιτέρω φροντίδας αν χρειάζεται.
4. Εμπιστευτικότητα με πληροφορίες έως ότου επαληθεύσουμε τα γεγονότα για αποφυγή πανικού: Ζητάμε από το προσωπικό να μη δίνει αυτοβούλως πληροφορίες εντός ή εκτός σχολείου. Καθορισμός κριτηρίων για το πόσο αποκαλυπτικοί θα είμαστε στη σχολική κοινότητα. Στόχος η εξάλειψη φημών και η προστασία όσων θίγονται από την κατάσταση.
5. Εποπτεία ευάλωτων ατόμων.
6. Εφαρμογή κατευθυντήριων γραμμών από αρμόδιους.

Στόχος είναι να διασφαλίσουμε τη σωματική ασφάλεια τη στιγμή που βρίσκεται σε εξέλιξη το περιστατικό. Παράλληλα διαχειριζόμαστε τις ψυχολογικές ανάγκες και τις όποιες αντιδράσεις τα άτομα παρουσιάζουν.

- Η διαχείριση μπορεί να γίνει είτε την ίδια μέρα είτε τις άμεσα επόμενες μέρες ανάλογα με το περιστατικό.
- Ζητάμε βοήθεια και καθοδήγηση κατά τη λήψη αποφάσεων αν αισθανόμαστε ανασφάλεια σε σχέση με τις ψυχολογικές ανάγκες των παιδιών.
- Λαμβάνουμε πάντοτε υπόψη τις ανάγκες των παιδιών ανάλογα με το ηλικιακό τους επίπεδο. Για περαιτέρω πληροφορίες ανά ηλικιακή ομάδα παραπέμπουμε σε σχετικό Υποστηρικτικό Υλικό που βρίσκεται στη σελίδα της Υπηρεσίας μας.

Σημαντικό δεδομένο:

- Πολλές από τις αντιδράσεις σε επίπεδο συμπεριφοράς, συναισθήματος ή σκέψης - λανθασμένη κατανόηση θεωρούνται αναμενόμενες και συνήθως ξεπερνιούνται. Οι αναμενόμενες αντιδράσεις μετά από έκθεση σε τραυματικό γεγονός δεν αποτελούν παθολογία και δε χρειάζονται παρέμβαση από Ειδικό. Αυτό που φαίνεται να βοηθά πολύ είναι η υποστηρικτική στάση των σημαντικών ενηλίκων στο περιβάλλον τους.

Μετά το περιστατικό – «την επόμενη μέρα»:

- Επιβεβαιώνουμε την ασφάλεια στο χώρο του σχολείου έμπρακτά.
 - Με βάση τις οδηγίες του Υπουργείου Υγείας και του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας ενημερώνουμε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας με επικαιροποιημένες (πρόσφατες) πληροφορίες για το περιστατικό, πώς καταβάλλονται

προσπάθειες για να είμαστε ασφαλείς. Η ενημέρωση θα πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες για τις ενέργειες που θα λάβει το σχολείο ώστε να διασφαλιστεί η ασφάλεια καθώς και συστάσεις στα παιδιά για εφαρμογή των όποιων μέτρων συστήνονται.

Άμεσα μετά το περιστατικό - Δημιουργούμε ένα υποστηρικτικό σχολικό περιβάλλον

- Είμαστε διαθέσιμοι για συζήτηση και απορίες. Έχουμε στο μυαλό μας πως συζητήσή μπορεί να γίνει με τα μεγαλύτερα παιδιά/εφήβους παρά με τα μικρότερα σε ηλικία. Τα μικρότερα παιδιά σε τέτοια περίπτωση χρήζουν έμπρακτης αποδοχής, φροντίδας και υποστήριξης παρά εμπλοκής σε συζητήσεις.
- Παρακολουθούμε και εποπτεύουμε αντιδράσεις.
- Αποφεύγουμε την υπερβολική χαλαρότητα ή την έντονη αυστηρότητα.
- Διατηρούμε όρια και κανόνες στο μέγιστο δυνατό βαθμό.
- Δίνουμε επεξηγήσεις και διευκρινίσεις για τις τροποποιήσεις στο πρόγραμμα λειτουργίας του σχολείου.
- Προωθούμε την εμπλοκή σε ευχάριστες δραστηριότητες ανάλογα με την ηλικία – χαλαρώνουν και απομακρύνουν φοβικές σκέψεις.
- Ενθαρρύνουμε τη συμμετοχή σε οικείες δραστηριότητες και κοινωνικοποίηση.
- Δείχνουμε ευαισθησία στα παιδιά που είναι ευάλωτα ή έχουν επηρεαστεί σημαντικά.

Γενικότερα παραμένουμε ήρεμοι και καθησυχαστικοί.

- Προσπαθούμε να αποτελούμε θετικό πρότυπο. Οι μαθητές/μαθήτριες πιθανώς θα δράσουν ακολουθώντας τις δικές μας αντιδράσεις. Μαθαίνουν από το παράδειγμα μας εφόσον τείνουν να υιοθετούν απόψεις, συμπεριφορές ή συναισθήματα σημαντικών ενηλίκων. Για τον λόγο αυτό:
 - Προσέχουμε τις συζητήσεις που έχουμε με άλλους ενήλικες μπροστά στα παιδιά.
 - Παραμένουμε ψύχραιμοι, ρεαλιστικά αισιόδοξοι και αποφεύγουμε τις συναισθηματικές εξάρσεις.
 - Βεβαιωνόμαστε ότι το σχολείο λειτουργεί με θετικό τρόπο και στέλνει μήνυμα αισιοδοξίας.
 - Συνεχίζουμε όπου και όσο μπορούμε την σχολική ρουτίνα για να βιώνουν οι μαθητές/τριες πρακτικά τη σταθερότητα και ασφάλεια ιδιαίτερα με τα μικρά παιδιά που δεν έχουν αναπτυγμένο καλό επικοινωνιακό λόγο.

Όταν ανακοινώνουμε/συζητούμε δεδομένα κρίσεων:

- Ζητάμε καθοδήγηση από τον/την οικείο εκπαιδευτικό/ή ψυχολόγο σε σοβαρά περιστατικά.
- Παραμένουμε ήρεμοι.
- Δίνουμε ευκαιρίες για συζήτηση αν το κρίνουμε αναγκαίο με βάση την ηλικία των παιδιών και τη γνωστική τους ανάπτυξη.
- Ενημερώνουμε τους/τις μαθητές/μαθήτριες ιδιαίτερα τα μεγαλύτερα παιδιά και τους εφήβους. Η συζήτηση συχνά μειώνει περιττές εικασίες/άγχος.
- Μιλάμε απλά και συγκεκριμένα ανάλογα με την ηλικία των παιδιών και το γνωστικό τους επίπεδο.
- Λαμβάνουμε υπόψη ιδιαιτερότητες ομάδας – πολιτισμικούς παράγοντες ή την παρουσία παιδιών με ειδικές ανάγκες.
- Εξηγούμε συνοπτικά τις ενέργειες που προβαίνει ή θα προβεί το σχολείο.
- Δίνουμε ακριβείς πληροφορίες χωρίς λεπτομέρειες.
- Οι σχετικές συζητήσεις μπορεί να επανέρχονται όταν παρουσιάσουν καινούργιες σκέψεις, απορίες, ανησυχίες ή αντιδράσεις.
- Κάποια παιδιά ίσως δυσκολεύονται να αποδεχτούν ή να κατανοήσουν πληροφορίες. Το να ρωτούν κατ' επανάληψη την ίδια ερώτηση ίσως είναι ένας τρόπος επιβεβαίωσης των γεγονότων ή διαχείρισης αρνητικών συναισθημάτων που δε μπορούν να περιγράψουν λεκτικά.

- Μπορεί να χρειαστεί να επαναλάβουμε πολλές φορές τις πληροφορίες και τις οδηγίες. Επιπρόσθετα, μπορεί να χρειαστεί να δείξουμε εικόνες για νέες διαδικασίες ή να υποδυθούμε ρόλους διδάσκοντας καινούργιες πρακτικές για να λειτουργήσουμε ως παράδειγμα (π.χ. εφαρμογή πρωτοκόλλων).
- Είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί με πολύ μικρά παιδιά τα οποία μπορεί να μην είναι ενήμερα σχετικά. Προσέχουμε να μην εκτεθούν σε πληροφορίες που δε μπορούν να κατανοήσουν και ίσως τους αναστατώσουν. Ανταλλάσσουμε πληροφορίες με τους κηδεμόνες για καλύτερο προγραμματισμό/συντονισμό όπου είναι δυνατό.
- Διευκρινίζουμε ότι τα συναισθήματα που νιώθουμε είναι αναμενόμενα. Επιβεβαιώνουμε τα αναμενόμενα συναισθήματα τους με το να τονίζουμε ποια είναι φυσιολογικά σε τέτοιες καταστάσεις (αν τα παιδιά έχουν ανεπτυγμένο καλό επικοινωνιακό λόγο). Τους λέμε πως οι ανησυχίες τους και οι ερωτήσεις τους είναι αναμενόμενες και πολύ σημαντικές.
- Μέσα από τη συζήτηση διορθώνουμε λανθασμένες πληροφορίες δίνοντας κατάλληλες απαντήσεις για να μειώνουμε τις ανησυχίες τους. Τα παιδιά μπορεί να κατανοούν λανθασμένα πληροφορίες και να φαντάζονται τα πράγματα χειρότερα από ότι είναι στην πραγματικότητα. Βοηθάμε να διαχωρίσουν τα πραγματικά γεγονότα από τις φήμες ή τη φαντασία δημιουργώντας δεδομένα που μπορεί να τους τρομάζουν.
- Αναφερόμαστε συνοπτικά σε κατάλληλες στρατηγικές αντιμετώπισης των αντιδράσεων που έφερε η κρίση, ενθαρρύνουμε τους/τις μαθητές/μαθήτριες να αντιμετωπίζουν δυσκολίες με θετικές στάσεις και τους/τις υπενθυμίζουμε να αναζητούν βοήθεια όταν χρειάζεται.
- Διδάσκουμε πώς να αποδέχονται ή να αναζητούν βοήθεια. Προτρέπουμε να αναζητήσουν βοήθεια από ενήλικα (π.χ. γονιός, εκπαιδευτικός) εάν κάτι τους ενοχλεί έντονα, χρειάζονται βοήθεια ή έχουν απορία.
- Πάντα μεταφέρουμε μήνυμα ελπίδας και αισιοδοξίας. Είναι πολύ σημαντικό να κλείνουμε τέτοιες συζητήσεις με ένα θετικό μήνυμα, όπως να μιλάμε για όμορφες ενέργειες που παρατηρήθηκαν στο σχολείο ή να αναφέρουμε αισιόδοξα πράγματα για το μέλλον.

Θα ήταν καλό παράλληλα να ισχύουν τα εξής:

- Συντονισμός ανάμεσα στο προσωπικό ώστε με ομοιογενή τρόπο να εκφράζονται όλοι προς μαθητές/μαθήτριες/γονείς.
- Οργάνωση συναντήσεων με μαθητές/μαθήτριες σε επίπεδο ατομικό ή τάξης αναλόγως της φύσης του περιστατικού.
- Προσωπική συζήτηση με τα παιδιά που είναι ευάλωτα ή είναι παιδιά με ειδικές ανάγκες
- Αποφυγή ενημέρωσης των μαθητών/ριών σε επίπεδο σχολικής συγκέντρωσης.
- Ενημέρωση των μαθητών/ριών από δάσκαλους τάξης/υπεύθυνους τμημάτων. Οι προαναφερόμενοι γνωρίζουν περισσότερο τους μαθητές/μαθήτριες και οι μαθητές/μαθήτριες είναι πιο εξοικειωμένοι μαζί τους – καλύτερη διαχείριση αντιδράσεων.

Συναισθηματική στήριξη σε μαθητές/ενήλικες:

- Έχουμε στο μυαλό μας πως οι αντιδράσεις των παιδιών που σχετίζονται με το γεγονός δε θα πρέπει να ερμηνευτούν λανθασμένα. Κάποιες προβληματικές συμπεριφορές μπορεί να είναι παροδικές και αναμενόμενες. Ακόμη και οι πιο έντονες συμπεριφορές μπορεί να είναι αποτέλεσμα έντασης εξαιτίας του γεγονότος.
- Θυμόμαστε πάντα πως:
Τα προβλήματα της ίδιας της κρίσης είναι διαφορετικά κατά την εμφάνιση της κρίσης συγκριτικά με όσα προκύπτουν σε μεταγενέστερο στάδιο. Παρατηρούμε και εμποτεύουμε.
- Πιο ευάλωτα αναμένεται να είναι παιδιά που:
 - Έχουν βιώσει προηγούμενο τραύμα ή απώλεια (π.χ. θάνατο οικείου προσώπου).
 - Αντιμετωπίζουν ήδη κάποιο πρόβλημα ψυχικής υγείας ή μαθητές/μαθήτριες με ειδικές ανάγκες.
 - Παρουσιάζουν μειωμένες δεξιότητες διαχείρισης δυσκολιών.

- Δεν έχουν κατάλληλη υποστήριξη από το περιβάλλον τους.
- Επηρεάστηκαν προσωπικά στη συγκεκριμένη κρίση.

Για αυτή την ομάδα ατόμων:

- Παρατηρούμε και εποπτεύουμε στενά.
- Συνεργαζόμαστε με το ευρύτερο υποστηρικτικό δίκτυο του ατόμου που μπορεί να βοηθήσει αν χρειαστεί.
- Υποστηρίζουμε και συνδέουμε με Υπηρεσίες αν χρειαστεί.
- **Πάντα αξιολογούμε την επάρκεια μας, τις δυνατότητες μας και τα όρια μας με βάση το ρόλο του/της εκπαιδευτικού.**
- Σε μεταγενέστερο στάδιο για όλους τους μαθητές και κυρίως τις ευάλωτες ομάδες έχουμε έγνοια για:
 - Αυτοκαταστροφικές τάσεις/Αυτοκτονικές τάσεις.
 - Έντονο πένθος / μελαγχολία.
 - Δυσλειτουργικό Αίσθημα Φόβου. Διαχωρίζουμε για παράδειγμα τον αρχικό αναμενόμενο φόβο σε αντίθεση με αντιδράσεις μετατραυματικού άγχους σε μεταγενέστερο στάδιο.

Αναζήτηση βοήθειας από Ειδικό – Παραπομπές

- Κατά τη διάρκεια εξέλιξης του περιστατικού αλλά και τον άμεσο χρόνο μετά το περιστατικό πολλές αντιδράσεις ή συναισθήματα των μαθητών μπορούν να θεωρηθούν αναμενόμενες αντιδράσεις.
- Ζητούμε έγκαιρα παρέμβαση ειδικού αν οι δυσκολίες επιμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα και δεν αφήνουν το άτομο να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της καθημερινής του ζωής.
- Ενδείξεις σοβαρότερης δυσλειτουργίας είναι:
 - Η εκδήλωση συναισθηματικής αναστάτωσης ή αλλαγών στη συμπεριφορά για μεγάλο χρονικό διάστημα.
 - Η μεγάλη ένταση των συμπτωμάτων, η οποία παραμένει αμείωτη ή αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου.
 - Οι σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις των συμπτωμάτων αυτών στην καθημερινή ζωή του μαθητή / ενήλικα (π.χ. δραστηριότητες και ενδιαφέροντα, σχέσεις με την οικογένεια ή τους φίλους, προσαρμογή στο σχολείο).
 - Η έκφραση σκέψης για αυτοκτονία ή η παρουσία αυτοτραυματισμών.
- Σε περίπτωση σοβαρής δυσλειτουργίας, καθοδηγούμε τους γονείς για να απευθυνθούν σε Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας:
 - Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας
Επαρχιακό Γραφείο Λευκωσίας – 22 800806
Επαρχιακό Γραφείο Λεμεσού – Πάφου - 25822850
Επαρχιακό Γραφείο Λάρνακας – Αμμοχώστου - 24821363
 - Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων - 22284700

Συναισθηματική στήριξη σε μαθητές/μαθήτριες/ενήλικες

- Οι όποιες ενέργειες εφαρμόζονται στοχεύουν στη μείωση των επιδράσεων και την πρόληψη περαιτέρω προβλημάτων σε ατομικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο σχολείου για τους εμπλεκόμενους.
- Οι εμπλεκόμενοι περιλαμβάνουν προσωπικό, μαθητές και γονείς.

- Οι όποιες δράσεις αναπτύσσονται για ανταπόκριση είναι προσαρμοσμένες στην ηλικία των ατόμων, τα βιώματα τους, την κοινωνικο–πολιτισμική τους ταυτότητα και προσαρμοσμένες στα χαρακτηριστικά του περιστατικού.
- Κατά τη Διαχείριση στοχεύουμε 2 πράγματα:
 1. Υποστήριξη των ατόμων:
Περιβαλλοντικά και Συναισθηματικά για να μειωθεί η ένταση και η επικινδυνότητα.
 2. Ανάπτυξη δεξιοτήτων:
Διευκόλυνση για ανάπτυξη πρακτικών αντιμετώπισης άγχους και σύγχυσης.
- Τα παραπάνω βήματα αποτελούν ενδεικτικό τρόπο διαχείρισης έκτακτου περιστατικού.
 - Για να παραμένουμε ψύχραιμοι σε περιπτώσεις κρίσεων συνίσταται να είμαστε ενημερωμένοι και προετοιμασμένοι.
- Κάθε περιστατικό είναι μοναδικό. Πάντοτε λαμβάνουμε υπόψη την κουλτούρα ενός σχολείου και τις ιδιαιτερότητες του. Συνεργαζόμαστε όπου χρειάζεται με τον/την οικείο/α εκπαιδευτικό/ή ψυχολόγο.